

Informatiebrief van het college - nummer Z/24/781440 D-1002255

Gorinchem, 25 november 2025

Onderwerp: Staalslakken en samenwerking met gemeente West Betuwe

Geachte leden van de raad,

Net als u hebben wij grote zorgen over het depot met 670.000 ton staalslakken in Spijk, vlak bij onze gemeentegrens. Er is zorg over de gezondheid van omwonenden door stof dat vrijkomt tijdens werkzaamheden op het terrein. Daarnaast is er een risico op de lange termijn dat zware metalen in het grondwater terechtkomen. U heeft als raad uw zorgen hierover geuit in een brief van 24 oktober 2024 (Z/24/781477) aan de raad van West Betuwe. Vanuit West Betuwe is kortgeleden een reactie gekomen. Met gemeente West Betuwe, die zich inspant om tot een goede eindoplossing te komen en andere betrokken instanties zijn we in gesprek over de problematiek en aanpak. In deze raadsinformatiebrief informeren we u over de genomen maatregelen en de onderzoeksresultaten.

Betrokken instanties

De instanties die betrokken zijn bij de aanpak van de risico's op het terrein in Spijk zijn gemeente West Betuwe, Waterschap Rivierenland (WSRL), Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) en de provincie Gelderland. Ook het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) zijn betrokken.

Geluidswalconstructie

De gemeente West Betuwe, waterschap Rivierenland en de provincie Gelderland hebben overleg met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), over een permanente oplossing voor het verwerken van de staalslakken. De decentrale overheden staan in beginsel positief tegenover een oplossing van de initiatiefnemer voor een geluidswalconstructie op de huidige locatie. De staalslakken worden dan ingepakt in een folie met erboven een laag grond. ILT bestrijdt dat de te realiseren wal een geluidswerende functie heeft en daarmee wordt niet voldaan aan de regelgeving. Voor zover ons bekend heeft de staatsecretaris van I&W aangegeven dat hij open staat voor een door de gezamenlijke overheden gedragen oplossing. Daarvoor is dan een ontheffing nodig van het tijdelijke verbod op het gebruik van staalslakken dat sinds juli 2025 van kracht is, maar die is nog niet verstrekt. Afvoeren van de staalslakken is geen optie omdat het erg moeilijk is een goede bestemming te vinden en vanwege de zeer hoge kosten.

Genomen maatregelen

De afgelopen jaren zijn diverse maatregelen genomen om de risico's die de opslag van de staalslakken met zich meebrengen in te dammen:

- Het Waterschap heeft het gebied afgesloten van de omliggende watergangen door een aantal sloten af te dammen. Hierdoor is een aparte polder ontstaan. Water dat in contact komt met de staalslakken wordt via een zuiveringsinstallatie geloosd op watergangen die uitkomen op de Linge. Permanent wordt de kwaliteit van het water uit de zuiveringsinstallatie gemonitord. Aangezien de zuidelijke grens van deze polder de middenberm is van de A15, ligt deze polder ook gedeeltelijk op Gorcums grondgebied.
- Op en rond het gebied wordt het ondiepe grondwater gemonitord door ODR via een aantal ondiepe peilbuizen. Jaarlijks wordt de grondwaterkwaliteit in de omgeving gecontroleerd en op het terrein zelf elke drie maanden.
- Het diepere grondwater wordt door de provincie Gelderland gecontroleerd op de aanwezigheid van verontreinigingen. Volgens de rapportage is er nog geen beïnvloeding van het diepere grondwater.
- ODR heeft verder bepaald dat het nu blootliggende depot met de staalslakken bij risico op stofvorming nat moet worden gehouden, zoals bij werkzaamheden op het terrein, droog en zonnig weer en bij harde wind. Er zijn in de afgelopen drie jaar drie stofmetingen verricht. Er is met name gekeken naar het eventuele effect voor de direct aanwonenden in de gemeente West Betuwe. Bij geen van de drie metingen zijn overschrijdingen van de gezondheidsnormen aangetoond.

Beoordeling onderzoeksresultaten

De uitgevoerde maatregelen hebben diverse onderzoeksresultaten opgeleverd. Deze zijn via de gemeente West Betuwe, WSRL en de ODR aan ons beschikbaar gesteld. We hebben deze beoordeeld vanuit een Gorcums perspectief en we hebben een second opinion gevraagd van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid en de GGD-ZHZ. Hierbij onze gezamenlijke conclusies:

- Ten aanzien van de oppervlakkige grondwatermetingen zien we graag dat de peilbuizen aan de zuidkant van het terrein vaker worden bemonsterd en mogelijk uitgebreid met twee of drie meetpunten;
- Voor het diepe grondwater zien we graag dat de ligging van de ondergrondse zandbanen op de gemeentegrens worden gelokaliseerd en voorzien van een peilbuis met een filter op de juiste diepte;
- Aangezien de provincie Zuid-Holland bevoegd gezag is voor het diepere grondwater willen wij de provincie meenemen in de onderzoeksresultaten zodat zij hun oordeel over de ontstane situatie kunnen vormen;
- Met WSRL is afgesproken dat zij ons regelmatig op de hoogte houden van de resultaten van de monitoringspunten;
- Het grootste acute aandachtspunt is echter het stofprobleem; weliswaar wordt er tijdens werkzaamheden gezorgd voor het voorkomen van stofvorming door het besproeien van de staalslakken met water, maar de huidige situatie is niet overeenkomstig de regels van het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL). De slakken zijn tot nu toe niet afgedekt en geïsoleerd toegepast;
- Afhankelijk van de te kiezen permanente oplossing achten wij het noodzakelijk dat die wordt onderbouwd met een gedegen geotechnisch onderzoek naar de gevolgen van inklinking op het terrein en naar de omgeving, zoals de Betuweroute.
- We vragen ons in dit verband ook af of de onderafdichting van het staalslakkendepot op termijn stand zal houden. Het in gang zijnde inklinkproces - dat nu al zichtbaar optreedt - kan de onderafdichting compromitteren en wanneer dat gebeurt zal het gevolgen hebben voor het grondwater.

- Milieurisico's van het LD staalslakken depot bij Spijk voor Gorinchem, Memo second opinion OZHZ 7 november 2025

